

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

SENAT

SENAT
BIROUL PERMANENT
Nr. 1551
Data 15.10.2008

Comisia comună parlamentară
de anchetă pentru verificarea informațiilor
furnizate cu privire la interceptarea comunicațiilor

Nr.XXVI/90 din 15.10.2008

Către

**BIROURILE PERMANENTE REUNITE
ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR ȘI SENATULUI**

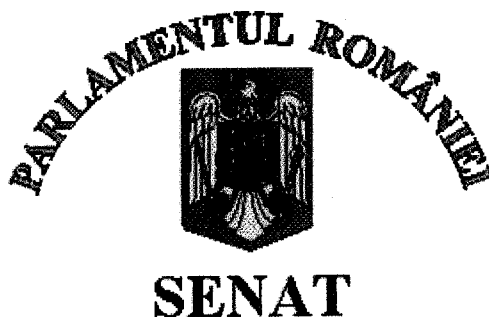
Vă prezentăm, alăturat, **Raportul Comisiei comune parlamentare de anchetă pentru verificarea informațiilor furnizate cu privire la interceptarea comunicațiilor**, cu rugămintea de a fi prezentat plenului Parlamentului României.

Cu deosebită considerație,

PREȘEDINTE,

Senator

CRISTIAN DIACONESCU

**Comisia comună parlamentară
de anchetă pentru verificarea informațiilor
furnizate cu privire la interceptarea comunicațiilor**

Nr.XXVI/⁹⁰..... din 15.10.2008

RAPORTUL

COMISIEI COMUNE PARLAMENTARE DE ANCHETĂ PENTRU VERIFICAREA INFORMAȚIILOR FURNIZATE CU PRIVIRE LA INTERCEPTAREA COMUNICAȚIILOR

CAPITOLUL 1

Componentă. Mandat

1. Comisia comună parlamentară de anchetă pentru verificarea informațiilor furnizate cu privire la interceptarea comunicațiilor a fost înființată în temeiul prevederilor art .64(4) din Constituția României, republicată, și ale art.1 pct.26 și art 86 din Regulamentul ședințelor comune ale Camerei Deputaților și Senatului, prin Hotărârea Parlamentului României nr.26 din data de 24 aprilie 2007.

Componenta nominală a Comisiei comune parlamentare de anchetă a fost stabilită astfel:

1.	Buzea Cristian Valeriu	Deputat PRM
2.	Calimente Mihăiță	Deputat PNL
3.	Canacheu Costică	Deputat PD
4.	Diaconescu Cristian	Senator PSD
5.	Faina Constantin	Deputat PC
6.	Gheorghiof Titu	Deputat PNL
7.	Ibram Iusein	Deputat Minorități

8.	Ilușcă Daniel	Senator PNL
9.	Ion Vasile	Senator PSD
10.	Iordache Florin	Deputat PSD
11.	Nițulescu Teodor	Deputat PSD
12.	Petrescu Ilie	Senator PRM
13.	Rădulescu Cristian	Senator PD
14.	Tudose Mihai	Deputat PSD
15.	Verestoy Attila	Senator UDMR

Biroul Comisiei a fost ales în următoarea componență:

- Senator Diaconescu Cristian – Președinte
- Deputat Gheorghiof Titu – Vicepreședinte
- Senator Petrescu Ilie - Secretar

2. Comisia comună parlamentară de anchetă a fost constituită la solicitarea unui grup de senatori și deputați, bazată pe existența unor suspiciuni în rândul opiniei publice, informații, materiale apărute în presă, declarații ale unor cetățeni și persoane publice, inclusiv demnitari, cu privire la posibilitatea ca unele instituții publice și private să procedeze la interceptarea comunicațiilor, în afara cadrului legal, astfel încălcând grav drepturile și libertățile cetățenești, garantate de Constituția României.

3. În conformitate cu prevederile art.1 din Hotărârea Parlamentului României nr.26 din data de 24 aprilie 2007, Comisia comună parlamentară de anchetă a fost mandată să organizeze și să desfășoare activități specifice, în scopul verificării informațiilor furnizate privind interceptarea ilegală a comunicațiilor, iar concluziile și propunerile rezultate să fie cuprinse într-un raport prezentat Parlamentului României și opiniei publice.

Termenul inițial pentru prezentarea raportului a fost stabilit pentru data de 14 mai 2007. Ulterior, ca urmare a demersurilor și evenimentelor politice din primul semestru al anului, a apariției unor noi date și informații rezultate din activitățile de documentare, control și audiere a șefilor instituțiilor cu atribuții în domeniu, precum și complexitatea investigațiilor au determinat, prin hotărâri succesive ale Parlamentului României, aprobarea de noi termene, cel final fiind stabilit pentru data de 15 octombrie 2008.

CAPITOLUL 2

Obiective

În vederea îndeplinirii mandatului său, Comisia comună parlamentară de anchetă și-a stabilit următoarele obiective:

- verificarea veridicității informațiilor furnizate cu privire la încălcarea drepturilor și libertăților cetățenești prin interceptarea ilegală a comunicațiilor;
- documentare cu privire la organizarea și funcționarea platformei tehnice unice care asigură conectivitatea instituțiilor publice din domeniile apărării, ordinii publice și siguranței naționale, abilitate prin legile proprii de organizare și funcționare, cu operatorii din sistemele naționale de comunicații;
- documentare privind dotarea instituțiilor publice din domeniile apărării, ordinii publice și siguranței naționale, la nivel central și teritorial, cu mijloace tehnice specializate pentru interceptarea-ascultarea comunicațiilor și existența personalului specializat pentru deservirea acestora;
- documentare privind posibilitatea dotării cu mijloace tehnice performante a societăților private de pază și protecție în vederea interceptării-ascultării comunicațiilor, în special ale telefoanelor mobile, fără a mai fi nevoie de un alt suport tehnic;
- stabilirea concretă, conform prevederilor cadrului legal, a modului de acțiune și a circuitului informațiilor solicitate în urma punerii în aplicare a autorizației judecătorului privind interceptarea comunicațiilor;
- stabilirea criteriilor pe baza cărora pot fi identificate situațiile excepționale care impun efectuarea interceptărilor și înregistrărilor autorizate de procuror, pe o perioadă de 48 de ore, prin ordonanță motivată;

- documentare privind dotarea și activitatea structurilor tehnice ale Direcției Naționale Anticorupție, Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcției Generale de Informații și Protecție Internă a Ministerului Internelor și Reformei Administrative, destinate interceptării și transcrierii convorbirilor interceptate;
- verificarea informațiilor privind solicitarea efectuării de interceptări ale comunicațiilor, în afara cadrului legal, pentru obținerea și folosirea de informații în scopuri de poliție politică;
- verificarea existenței și categoriilor de mijloace tehnice de interceptare și înregistrare ambientală;
- analiza dispozițiilor cadrului legal în vigoare cu privire la interceptarea comunicațiilor și elaborarea de propuneri pentru îmbunătățirea acestuia, respectiv a prevederilor Codului de procedură penală și ale noii legislații privind securitatea națională, în scopul protejării eficiente a drepturilor și libertăților cetățenești;
- verificarea modului de depozitare și de asigurare a confidențialității materialelor rezultate din interceptări, ce rămân în dosarele pentru care se dă soluția de neîncepere a urmăririi penale;
- documentare privind numărul autorizațiilor date de judecători pentru interceptarea comunicațiilor în perioada 1991-2007 și categoriile de beneficiari ai acestora.

În cadrul tuturor întâlnirilor, audierilor, discuțiilor și altor activități de documentare, informare și control desfășurate, membrii Comisiei comune parlamentare de anchetă, în deplinul respect al principiului legalității, al imparțialității și al controlului ierarhic ce guvernează activitatea procurorilor, au precizat că prin nici unul din obiectivele și scopurile propuse nu se urmărește obținerea de informații cu privire la dosarele instrumentate în trecut sau în prezent de procurorii Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau ai Direcției Naționale Anticorupție, ori despre persoane care ar putea face obiectul cercetărilor penale.

CAPITOLUL 3

Activitatea Comisiei

În exercitarea mandatului său, Comisia comună parlamentară de anchetă s-a reunit în ședințe periodice, în scopul adoptării regulamentului de organizare și funcționare, pentru analizarea documentelor, datelor și informațiilor primite de la instituțiile solicitate și a celor apărute în presă, a concluziilor preliminare prezentate periodic de președinte și de alți membri ai Comisiei, stabilirea agendei de lucru, formularea concluziilor finale și a propunerilor privind îmbunătățirea cadrului legal în domeniu, adoptarea raportului către Parlamentul României.

În perioada mai 2007 - mai 2008, activitatea Comisiei comune parlamentare de anchetă s-a concretizat în:

- 4 întâlniri pentru audiere, documentare și analiză cu directorii Serviciului Român de Informații și Serviciului de Informații Externe, ministrul Justiției, procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurorul-șef al Direcției Naționale Anticorupție, procurorul-șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, șeful Direcției Generale de Informații și Protecție Internă din cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative;
- 8 ședințe de analiză a datelor și informațiilor primite de la instituțiile solicitate și pentru formularea concluziilor preliminare;
- activități de documentare la sediul structurii tehnice specializate a Serviciului Român de Informații;
- activități de documentare și control la sediul structurii tehnice, precum și la cel de arhivare și depozitare a înregistrărilor din cadrul Direcției Naționale Anticorupție și la sediul structurii tehnice a Direcției Generale de Informații și Protecție Internă din cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative;

CAPITOLUL 4

Concluzii rezultate din rapoartele primite de la instituțiile cu atribuții în domeniile apărării, ordinii publice și siguranței naționale

4.1. Conținutul rapoartelor

Prin adresele trimise la data de 24.04.2007 către:

- Ministerul Justiției,
- Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție,
- Direcția Națională Anticorupție,
- Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism,
- Direcția Generală de Informații a Apărării,
- Serviciul Român de Informații,
- Serviciul de Informații Externe,
- Serviciul de Protecție și Pază,
- Serviciul de Telecomunicații Speciale,
- Direcția Generală de Informații și Protecție Internă din cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative,

s-a solicitat conducerii acestora să informeze în scris Comisia comună parlamentară de anchetă cu privire la:

- a) dotarea cu aparatură tehnică pentru interceptarea și ascultarea comunicațiilor;
- b) structurile, inclusiv cele teritoriale, care folosesc această tehnică;
- c) reglementarea legală privind achiziționarea și folosirea aparaturii tehnice de interceptare;
- d) beneficiarii informațiilor obținute prin interceptarea și ascultarea comunicațiilor;
- e) existența personalului specializat pentru expertizarea fondului de interceptare-ascultare;
- f) solicitanții autorizațiilor date de judecători pentru efectuarea interceptării comunicațiilor.

Din rapoartele primite de la instituțiile sus-menționate rezultă, în esență, următoarele:

- **Ministerul Justiției** nu deține aparatură tehnică pentru interceptarea-ascultarea comunicațiilor, nu are structuri centrale sau teritoriale care folosesc astfel de tehnică și nici personal specializat.

- **Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție** a răspuns că structurile de parchet ale Ministerului Public nu au în dotare aparatură tehnică pentru interceptarea-ascultarea comunicațiilor și nici personal specializat.

Cu privire la structurile specializate care funcționează în cadrul Ministerului Public – Direcția Națională Anticorupție și Direcția de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism -, potrivit art.15¹ din OUG nr.43/2002 (introdus prin OUG nr.24/2004, aprobată prin Legea nr.601/2004) și art.15 din Legea nr. 508/2004, modificată prin OUG nr.131/2006, acestea pot achiziționa și folosi tehnică de interceptare, dar nu au în dotare astfel de aparatură.

Beneficiarii informațiilor obținute prin sistemul de interceptare-ascultare gestionat de Serviciul Român de Informații sunt numai procurorii care, potrivit

legii, efectuează urmărirea penală în cauză, cu respectarea dispozițiilor art. 91¹ – art.91⁶ din Codul de procedură penală.

- **Direcția Națională Anticorupție**, invocând reglementarea legală sus-menționată, a răspuns că deși este autorizată să dețină și să folosească mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea și stocarea informațiilor privitoare la faptele de corupție, prevăzute în Legea nr. 78/2000, nu are în dotare aparatura tehnică necesară, deci nu poate primi nici un fel de solicitări pentru realizarea de interceptări.

Serviciul tehnic al Direcției Naționale Anticorupție, existent în cadrul structurii centrale, în calitate de utilizator al sistemului gestionat de Serviciul Român de Informații, nu realizează decât copierea pe stațiile de lucru (calculatoare PC) a fișierelor aflate pe server, având acces numai la convorbirile și comunicațiile telefonice interceptate și înregistrate în baza autorizațiilor emise de judecători, la solicitarea procurorilor Direcției Naționale Anticorupție.

- **Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism** nu a deținut și nu deține aparatură tehnică pentru înregistrarea comunicațiilor.

- **Direcția Generală de Informații a Apărării** nu deține aparatură tehnică pentru interceptarea – ascultarea comunicațiilor. Pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice, care vizează strict securitatea națională în domeniul militar, Direcția este numai beneficiarul activității de interceptare a comunicațiilor efectuate exclusiv de către instituția abilitată la nivel național.

Beneficiarii informațiilor obținute, conform procedurii legale, sunt factorii de decizie politico-militară din cadrul Ministerului Apărării și factorii de decizie militară de la diverse eșaloane.

Direcția nu primește solicitări pentru înregistrare de la alte structuri.

- **Serviciul Român de Informații**, fiind singura instituție abilitată legal, are în dotare aparatură tehnică specializată destinată interceptării comunicațiilor, în scopul culegerii, verificării și expertizării informațiilor.

Pentru a putea duce la îndeplinire prevederile legale, Serviciul Român de Informații a realizat un sistem tehnic de interceptare a comunicațiilor, acesta fiind

utilizat, în baza autorizațiilor eliberate conform legii, atât pentru necesități proprii, cât și pentru structurile informative ale Ministerului Apărării, Serviciului de Informații Externe, Serviciului de Protecție și Pază, Ministerului Internelor și Reformei Administrative și Ministerului Justiției, care, conform Art.6 din Legea 51/1991 privind siguranța națională a României, sunt organe de stat cu atribuții în domeniul siguranței naționale.

Pe măsură ce și alte instituții au fost abilitate de lege să solicite și să obțină autorizări de interceptare a comunicațiilor, și acestea au apelat exclusiv la Serviciul Român de Informații pentru efectuarea operațiunilor tehnice necesare punerii lor în aplicare.

Având în vedere starea de fapt existentă, prin Hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr.0068/2002, Serviciul Român de Informații a fost desemnat ca autoritate națională în domeniul realizării interceptării comunicațiilor și a relațiilor cu operatorii de comunicații.

În această calitate, Serviciul Român de Informații a dezvoltat sistemul tehnic pe care îl deținea, realizând un sistem național de interceptare a comunicațiilor, ce asigură implementarea actelor de autorizare obținute de instituțiile abilitate de lege și transmiterea semnalului audio la cele care dispun de structuri proprii de stocare, redare și analiză a conținutului interceptărilor.

Tehnica destinată interceptării comunicațiilor este folosită de structurile specializate ale Serviciului Român de Informații, atât în plan central, cât și teritorial, în funcție de tipul activităților nominalizate în actele de autorizare privind interceptarea comunicațiilor.

Achiziționarea de tehnică de interceptare este supusă reglementărilor din domeniul achizițiilor publice.

Beneficiarii informațiilor obținute prin activități de interceptare desfășurate în baza autorizațiilor obținute de Serviciul Român de Informații sunt structurile informativ-operative ale acestei instituții.

De regulă, beneficiarii sistemului național de interceptare își extrag informațiile prin activități proprii de redare a înregistrărilor rezultate din interceptări și le utilizează conform competențelor conferite de lege.

În situațiile în care, la solicitare, motivată de lipsa cunoscătorilor de limbi străine sau a aparaturii tehnice necesare, Serviciul Român de Informații execută activitate de redare și pentru alte instituții abilitate legal să obțină autorizări de interceptare a comunicațiilor, notele de redare fiind transmise beneficiarilor autorizațiilor respective.

În toate cazurile, beneficiarii informațiilor sunt răspunzători de modul de utilizare a acestora.

Serviciul Român de Informații dispune de personal specializat în domeniul juridic, al comunicațiilor și tehnologiei informației și în cel lingvistic, care asigură verificarea corectitudinii din punct de vedere formal a actelor de autorizare, implementarea acestora în sistemul informatic de interceptare, precum și redarea convorbirilor interceptate, purtate în limba română și în limbi străine, de interes pentru siguranța națională, pentru combaterea terorismului și a criminalității organizate.

Cea mai mare parte a cunoscătorilor de limbi străine sunt atestați de Ministerul Justiției. De asemenea, Serviciul Român de Informații dispune de specialiști în domeniul tehnic, autorizați pentru expertize tehnice în domeniul comunicațiilor și tehnologiei informațiilor.

Sarcina valorificării informațiilor obținute din interceptări revine ofițerilor din domeniul informativ operativ.

Serviciul Român de Informații a primit solicitări, doar pentru interceptări ce necesită utilizarea sistemului tehnic pe care îl deține, de la instituțiile abilitate legal să obțină autorizări de interceptare a comunicațiilor, respectiv:

- Serviciul de Informații Externe;
- Serviciul de protecție și Pază;
- Ministerul Apărării (Direcția Generală de Informații a Apărării);
- Ministerul Internelor și Reformei Administrative (Direcția Generală de Informații și Protecție Internă, Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Direcția Generală Anticorupție);

- Ministerul Public (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, parchetele de pe lângă Curțile de apel).

Sarcina obținerii actelor de autorizare și de valorificare a informațiilor rezultate din interceptări sunt atributele fiecărei instituții pe domeniul său de activitate.

Pentru Serviciul Român de Informații, inițierea obținerii autorizării legale pentru interceptarea comunicațiilor se face de către unitățile informativ-operative, cu avizul juridic asupra necesității, oportunității, temeiniciei și legalității solicitării.

- **Serviciul de Informații Externe**, pentru îndeplinirea atribuțiilor specifice, care vizează strict securitatea națională, este numai beneficiarul activității de interceptare a comunicațiilor efectuate exclusiv de către Serviciul Român de Informații, acesta fiind autoritatea abilitată la nivel național în domeniul realizării interceptării comunicațiilor și al relațiilor cu operatorii de comunicații, în conformitate cu prevederile Hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării nr. 0068/2002.

Beneficiarii informațiilor obținute prin interceptarea comunicațiilor sunt ofițerii operativi din cadrul structurilor operative ale Serviciului. De asemenea, pe baza protocoalelor de cooperare cu alte instituții cu atribuții în domeniul siguranței naționale, acestea sunt informate cu privire la acțiuni din domeniul lor de competență.

În cazul în care se constată săvârșirea unor infracțiuni, este sesizat Parchetul.

- **Serviciul de Protecție și Pază** nu deține nici un fel de aparatură tehnică pentru interceptarea comunicațiilor, nu dispune de personal specializat pentru interceptarea-ascultarea comunicațiilor și nu primește solicitări privind interceptările. Autorizațiile obținute conform legii sunt puse în aplicare de către Serviciul Român de Informații, iar informațiile obținute sunt folosite exclusiv în vederea îndeplinirii atribuțiilor funcționale ce revin Serviciului.

- **Serviciul de Telecomunicații Speciale** organizează și administrează rețelele de comunicații integrate destinate autorităților statului, la nivel central și

local, și are ca principală misiune garantarea protecției și confidențialității comunicațiilor asigurate prin aceste rețele, iar personalului Serviciului îi este interzisă interceptarea comunicațiilor din rețelele aflate în administrare.

În consecință, Serviciul de Telecomunicații Speciale nu deține echipamente, componente sau sisteme destinate pentru interceptarea-ascultarea comunicațiilor și, drept urmare, nu deține fond arhivistic în acest domeniu și nici personal specializat pentru expertizarea acestuia.

În scopul realizării misiunii de protecție și pentru asigurarea compatibilității sistemelor de radiocomunicații speciale, Serviciul de Telecomunicații Speciale monitorizează, pe teritoriul național, spectrul de frecvențe radio aflat în gestiunea sa și al organismelor ce fac parte din Sistemul Național de Apărare, în baza unor protocoale încheiate cu acestea.

Activitatea în acest domeniu se desfășoară în conformitate cu prevederile Constituției Uniunii Internaționale a Telecomunicațiilor, document ratificat și de România, prin Legea nr.73/1993, și are următoarele obiective:

1. Protecția la vulnerabilități a rețelelor de radiocomunicații prin descoperirea, identificarea și localizarea perturbatorilor accidentali sau intenționați ai traficului radio.
2. Asigurarea disponibilității rețelelor de radiocomunicații monitorizate prin descoperirea, identificarea și localizarea emisiilor neautorizate sau a interferenței perturbatoare.
3. Asigurarea confidențialității comunicațiilor prin verificarea respectării disciplinei de trafic în rețelele radio monitorizate.

Pentru îndeplinirea misiunilor de monitorizare, Serviciul de Telecomunicații Speciale are o structură centrală și 11 unități teritoriale care au ca misiune exclusivă monitorizarea radio a spectrului de frecvențe radio cu atribuire guvernamentală din gestiune.

Serviciul de Telecomunicații Speciale nu a primit solicitări privind interceptarea, ascultarea sau înregistrarea unor comunicații, cu excepția cazurilor izolate formulate de reprezentanți ai unor autorități care nu cunoșteau prevederile legale în vigoare, solicitări ce se refereau la furnizarea datelor de trafic sau conținutul convorbirilor desfășurate de abonați ai rețelelor speciale. Aceste cereri

au fost respinse, comunicând instituțiilor respective că Serviciul de Telecomunicații Speciale nu deține și nu efectuează astfel de înregistrări și informându-le că asemenea înregistrări sunt ilegale, conform Legii nr.92/1996.

- **Direcția Generală de Informații și Protecție Internă** nu deține infrastructura tehnică necesară conectării nemijlocite la operatorii de servicii de telecomunicații din România (Romtelecom, Vodafone, Orange, Cosmote, Zapp) astfel încât să poată efectua în mod independent interceptări ale unor comunicații. Acest lucru se realizează exclusiv prin intermediul Serviciului Român de Informații.

În concret, în situația obținerii de către Direcția Generală de Informații și Protecție Internă a unor autorizații în conformitate cu Codul de Procedură Penală sau cu legile speciale, acestea sunt transmise Serviciului Român de Informații, care, la rândul său, le procesează împreună cu furnizorii de servicii de telecomunicații, iar fluxul de date preluat este dirijat apoi către structurile centrale și teritoriale ale Direcției Generale de Informații și Protecție Internă, care dispun doar de acele sisteme de calcul care permit transcrierea convorbirilor interceptate.

Atunci când, în cadrul mandatelor și/sau autorizațiilor, magistrații au prevăzut și măsura localizării terminalelor mobile GSM pentru realizarea unor flagrante, depistarea și prinderea unor infractori periculoși, înlăturarea unor pericole și amenințări deosebit de grave, Direcția Generală de Informații și Protecție Internă are posibilitatea tehnică de a pune în aplicare aceste solicitări în perioada strict limitată prevăzută în actele de autorizare.

Referitor la beneficiarii informațiilor obținute în urma activităților de interceptare a telecomunicațiilor sunt trei situații distincte:

a) Când solicitarea de obținere a actelor autorizate, conform Codului de Procedură Penală, este inițiată de către Direcția Generală de Informații și Protecție Internă, datele rezultate în urma interceptării convorbirilor se transmit integral, neprelucrate, la Parchetul ori Instanța de judecată care le-a emis.

b) Când solicitarea de obținere a mandatelor, conform Legii nr.51/1991 privind siguranța națională a României și a Legii nr. 535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, este inițiată de către Direcția Generală de Informații și Protecție Internă, rezultatul activităților autorizate este transmis în scris

procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte și Casație și Justiție, precum și altor beneficiari stabiliți prin lege.

c) A treia situație se referă la acele activități de punere în aplicare a autorizațiilor inițiate și obținute de către Poliție-Parchet, Direcția Generală de Informații și Protecție Internă având doar rol de prestator de servicii, datele rezultate în urma interceptării și înregistrării comunicațiilor fiind transmise integral, neprelucrate, la parchetele și instanțele care au transmis actele autorizate.

În cadrul Direcției Generale de Informații și Protecție Internă nu există personal specializat pentru expertizarea fondului de interceptare-ascultare.

Instituțiile care au solicitat Direcției Generale de Informații și Protecție Internă punerea în aplicare a actelor autorizate de interceptare a telecomunicațiilor au fost Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Poliția Română, Direcția Națională Anticorupție, Direcția Generală Anticorupție din cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative, precum și parchetele și instanțele de judecată, conform competențelor legale.

4.2. Concluzii rezultate

- În anul 2002, conform hotărârii Consiliului Suprem de Apărare a Țării, Serviciul Român de Informații a fost desemnat ca autoritate națională în domeniul realizării interceptării comunicațiilor și a relațiilor cu operatorii de comunicații.

- În această calitate, Serviciul Român de Informații este realizatorul și deținătorul exclusiv al sistemului național de interceptare a comunicațiilor, care asigură implementarea actelor de autorizare obținute de instituțiile abilitate de lege, precum și transmiterea semnalului audio la cele care dispun de structuri proprii de stocare, redare și analiză a conținutului interceptărilor.

- Instituțiile abilitate legal au prevăzute, în legile proprii de organizare și funcționare, dispoziții exprese cu privire la posibilitatea de a solicita autorizări în scopul interceptării/ascultării comunicațiilor (Capitolul 5).

- Unele dintre aceste instituții au prevăzute, în legile proprii de organizare și funcționare, dispoziții și cu privire la posibilitatea de a deține și folosi mijloace adecvate pentru obținerea, verificarea, prelucrarea și stocarea informațiilor privitoare la domeniile de competență (Capitolul 5).

- Deși există dispoziții legale privind posibilitatea de a deține și folosi mijloace tehnice adecvate pentru interceptarea comunicațiilor, instituțiile abilitate, cu excepția Serviciului Român de Informații, nu au în dotare astfel de aparatură.

- Dintre instituțiile abilitate, Direcția Națională Anticorupție (structura centrală) și Direcția Generală de Informații și Protecție Internă a Ministerului Internelor și Reformei Administrative (structura tehnică centrală și cele teritoriale) dispun de stații de lucru (sisteme de calculatoare) care permit doar transcrierea convorbirilor interceptate de către sistemul gestionat de Serviciul Român de Informații.

- Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism și Direcția Generală de Informații și Protecție Internă dispun de aparatură destinată interceptărilor ambientale în scopul realizării unor flagrante.

- Pe baza calității de autoritate națională desemnată pentru realizarea interceptării comunicațiilor, Serviciul Român de Informații este singura instituție care deține personal specializat în domeniul juridic, al comunicațiilor și tehnologiei informației și în cel lingvistic, care asigură verificarea corectitudinii din punct de vedere formal a actelor de autorizare, implementarea acestora în sistemul informatic de interceptare, precum și redarea convorbirilor interceptate, purtate în limba română și în limbi străine, de interes pentru siguranța națională, combaterea terorismului, a criminalității organizate și corupției.

- Beneficiarii informațiilor sunt structurile informativ-operative ale instituțiilor abilitate, procurorii care efectuează urmărirea penală în cauză, factorii de decizie politico-militară.

- Serviciul Român de Informații, pentru interceptări care necesită utilizarea sistemului tehnic pe care îl deține, a primit solicitări numai de la instituțiile abilitate legal să obțină autorizări de interceptare, astfel:

- Ministerul Public (Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, parchetele de pe lângă Curțile de apel);
- Ministerul Apărării (Direcția Generală de Informații a Apărării);
- Serviciul de Informații Externe;
- Serviciul de Protecție și Pază;
- Ministerul Internelor și Reformei Administrative (Direcția Generală de Informații și Protecție Internă, Direcția Generală de Combatere a Criminalității Organizate, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Direcția Generală Anticorupție).
- În toate cazurile, beneficiarii informațiilor sunt direct răspunzători de modul de utilizare, stocare, păstrare și confidențialitatea acestora.

CAPITOLUL 5

Concluzii rezultate din analiza dispozițiilor cadrului legal

5.1. Actele normative care reglementează deținerea mijloacelor, instituțiile abilitate, procedura autorizării și realizarea interceptării comunicațiilor

- Legea nr.51/1991 privind siguranța națională a României, art.6, art.9, art.11, art.13-16, art.20-21.
- Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, art.2, art.8-9, art.14.
- Legea nr.1/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Informații Externe, art.10.

- Legea nr.92/1996 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Telecomunicații Speciale, art.6.
- Legea nr.191/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului de Protecție și Pază, art.14 lit.d)-e).
- O.U.G. nr.43/2002 privind organizarea și funcționarea Direcției Naționale Anticorupție (aprobată prin Legea nr.503/2002, cu modificările ulterioare), art.15¹, art.16.
- Legea nr.508/2004 privind înființarea, organizarea și funcționarea în cadrul Ministerului Public a Direcției de Investigare a Infrațiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, art.15, art.16 alin.(1) lit.b).
- Legea nr.535/2004 privind prevenirea și combaterea terorismului, art.20-22.
- Legea nr.39/2003 privind prevenirea și combaterea criminalității organizate, art.15 alin.(1) lit.b).
- Legea nr.678/2001 privind prevenirea și combaterea traficului de persoane, art.23.
- Legea nr.656/2002 pentru prevenirea și sancționarea spălării banilor, precum și pentru instituirea unor măsuri de prevenire și combatere a finanțării actelor de terorism, art.27.
- Legea nr.78/2000 privind prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, art.27.
- Legea nr.143/2000 privind prevenirea și combaterea traficului și consumului ilicit de droguri, art.23.
- O.U.G. nr.30/2007 privind organizarea și funcționarea Ministerului Internelor și Reformei Administrative.
- Legea nr.182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, art.36-38.
- Codul de procedură penală, Secțiunea V¹ – interceptările și înregistrările audio sau video -, art.91¹-91⁶.

5.2. Concluzii rezultate

- Cadrul legal în vigoare, configurat pe baza actelor normative enumerate, nu definește în nici una din aceste legi organice noțiunea „**comunicație**” și nici sintagma „**interceptarea-ascultarea comunicațiilor**”, spre deosebire de legislația altor țări, lacună care poate înlesni dotarea tehnică ilegală și săvârșirea unor abuzuri din partea unor instituții sau societăți private de pază și protecție.

- Legislația actuală, prin legile proprii de organizare și funcționare, permite unui număr de 6 instituții „**să dețină și să folosească mijloace adecvate**”, iar unui număr de 10 instituții să solicite și să obțină „**punerea sub supraveghere, interceptarea sau înregistrarea comunicațiilor**”.

- Legislația actuală cuprinde nu mai puțin de 16 legi organice care prevăd, pe de o parte, posibilitatea obținerii de aparatură tehnică, iar pe de altă parte, posibilitatea de a solicita autorizații pentru interceptarea/ascultarea comunicațiilor.

- Nici una din legile speciale care reglementează acest domeniu **nu precizează explicit faptul că Serviciul Român de Informații este singura autoritate la nivel național în domeniul realizării interceptării comunicațiilor și al relațiilor cu operatorii de comunicații.**

- Nu există concordanță deplină între dispozițiile tuturor legilor din domeniu privind perioada pentru care se eliberează autorizația de interceptare/ascultare a comunicațiilor și nici între prevederile acestora, pe de o parte, și prevederile Codului de procedură penală, pe de altă parte. Astfel, în comparație cu dispozițiile Codului de procedură penală (art.91¹), care prevăd că durata pentru care se eliberează autorizația de interceptare nu poate depăși 30 de zile, perioada de prelungire fiind tot de 30 de zile , iar durata totală a interceptărilor cu privire la aceeași persoană și aceeași faptă nu poate depăși 120 de zile, sunt legi (Legea nr.51/1991 art.13, Legea nr. 535/2004 art.21(10), Legea nr.14/1992 art.10) ale căror dispoziții prevăd durata de 6 luni pentru autorizația de interceptare/ascultare, fiecare prelungire fiind de până la 3 luni, dar fără să se specifice durata totală a interceptărilor cu privire la aceeași persoană și aceeași

cauză. Legea nr.1/1998 nu cuprinde nici o dispoziție referitoare la autorizările pentru interceptarea comunicațiilor.

- Legislația este lacunară în ceea ce privește interceptările comunicațiilor ambientale.

- Dacă în cauză s-a dispus o soluție de netrimitere în judecată, Codul de procedură penală nu cuprinde dispoziții clare asupra obligației procurorului sau a altei persoane privind regulile de arhivare, sigilarea plicului cuprinzând suportul pe care sunt imprimate convorbirile și asigurarea confidențialității acestora. De asemenea, nu este strict reglementat accesul la informațiile arhivate.

- Codul de procedură penală nu reglementează situația informațiilor privind viața privată a persoanelor sau alte aspecte care nu privesc fapta ce formează obiectul cercetării, precum și obligația expresă ca suportul acestora să fie predat persoanei împotriva căreia nu s-a dispus trimiterea în judecată.

CAPITOLUL 6

Propuneri

Pe baza concluziilor cuprinse la Capitolul 4 pct. 4.2 și la Capitolul 5 pct.5.2, Comisia comună parlamentară de anchetă prezintă Parlamentului României următoarele propuneri:

- În conținutul **Legii privind activitatea de informații, contrainformații și securitate**, al cărui proiect se află în dezbatere la Senat, la Secțiunea a 4-a, Definiții, art.12 să fie dezvoltată definiția noțiunii de **comunicație**, în accepțiunea practicii internaționale, în sensul de a fi prevăzut **orice transfer de semnale, imagini, sunete, mesaje scrise, date sau informații de orice altă natură, transmise în parte sau în întregime prin fir, radio, fibră optică sau orice alte mijloace electromagnetice, prin rețelele de comunicații, prin satelit, rețelele fixe, rețelele mobile terestre și cele utilizate pentru transmiterea comunicației audio vizuale.**

- Pentru eliminarea oricăror ambiguități legislative, în conținutul aceleiași legi, precum și în conținutul noii legi privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, să fie cuprinsă dispoziția expresă conform căreia **Serviciul**

Român de Informații este autoritatea națională în domeniul realizării interceptării comunicațiilor și al relațiilor cu operatorii de telecomunicații.

- **Eliminarea** din conținutul legilor privind organizarea și funcționarea instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale, enumerate la Capitolul 5 pct.5.1, a **dispozițiilor privind posibilitatea deținerii și folosirii mijloacelor tehnice adecvate pentru interceptarea/ascultarea comunicațiilor.**

- **Eliminarea** din conținutul legilor privind organizarea și funcționarea instituțiilor cu atribuții în domeniul securității naționale a **dispozițiilor privind durata pentru care se eliberează autorizația de interceptare, durata prelungirii acesteia, precum și durata totală a interceptărilor cu privire la aceeași persoană și aceeași cauză.**

- Inserarea, în legile de organizare și funcționare menționate, a unui text unic, privind exclusiv posibilitatea acestor instituții de a solicita autorizații pentru interceptarea comunicațiilor, în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală.

- Analizarea, în Comisiile de specialitate ale Camerei Deputaților și Senatului, a posibilității privind eliminarea din Codul de procedură penală a dispozițiilor de la art.91² alin.(1) și (2), referitoare la abilitarea procurorului de a proceda personal la interceptările și înregistrările autorizate sau de a dispune ca acestea să fie efectuate de organul de cercetare penală.

- Analizarea posibilității ca dispozițiile art.91² alin.(1) din Codul de procedură penală să prevadă că **ascutarea și transcrierea rezultatului interceptărilor să fie efectuate de experți ai parchetelor, care să furnizeze procurorului numai informațiile ce privesc fapta care formează obiectul cererii.**

- Introducerea în Codul de procedură penală a unei dispoziții conform căreia, în cauzele în care s-a dispus soluția de netrimitere în judecată, toate persoanele ale căror comunicații au fost interceptate să fie înștiințate în termen de 24 de ore de la dispunerea acestei soluții, iar suportul pe care sunt imprimate să fie distrus pe bază de proces-verbal.

- Dezvoltarea prevederilor art. 91³ alin.(5) din Codul de procedură penală în sensul sporirii măsurilor de siguranță și a confidențialității asupra informațiilor arhivate la sediul parchetului.

- Un mandat legal trebuie să limiteze misiunile, să concretizeze ariile de acțiune și să facă o demarcare clară între culegerea de informații și prevenirea și combaterea crimei.

Mijloacele utilizabile într-o investigație trebuie să fie direct proporționale cu amenințarea semnalată și cu posibilitatea ca ea să se materializeze.

- Este necesară clarificarea expresiei juridice „cazuri justificate”, luând în considerare, în egală măsură, atât pe cei care solicită mandatul, cât și pe cei care îl eliberează. Primul aspect constă în a evidenția, respectiv, a demonstra necesitatea efectuării activităților prevăzute în mandat: trebuie să se releve că numai prin aceste acte, activități, se poate adânci cunoașterea informativă a faptei ori se pot verifica, documenta anumite aspecte referitoare la aceasta. Instituția deținătoare a aparaturii specifice pentru operațiunile de interceptare trebuie să fie responsabilizată din punct de vedere juridic, pentru evitarea abuzurilor.

- Potrivit art. 8 din Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (CEDO), ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, „orice persoană are dreptul la respect pentru viața sa privată și de familie, pentru domiciliul și corespondența sa”.

- Niciun fel de interceptare nu poate fi făcută decât cu autorizarea unei autorități judiciare competente, în baza condițiilor prevăzute de legea penală și legea specială în materie.

- Încuviințarea, de excepție, *post factum*, nu trebuie dată dacă operatorii anume desemnați din organele cu atribuții în domeniul siguranței naționale nu solicită motivat o achiesare bazată judiciar pe elemente temeinice, existente anterior înregistrării de urgență făcută fără autorizare.

- Asemenea înregistrări nu vor putea fi făcute nemotivat, provocator, fără un control parlamentar final, iar legea trebuie să prevadă că nerespectarea garanțiilor constituționale sau utilizarea informațiilor în alte scopuri decât cele apolitice și prevăzute în mandat antrenează răspunderea penală pentru violarea drepturilor și libertăților fundamentale recunoscute de lege și Constituție.

CONCLUZII FINALE

În urma anchetei, Comisia comună parlamentară a stabilit următoarele:

- Interceptările trebuie să își găsească justificarea finală în interesul major al înlăptuirii justiției și, implicit, în rolul pe care-l pot avea aceste procedee în realizarea justiției penale, demers ce nu trebuie să lezeze în niciun fel drepturile sau libertățile fundamentale ale cetățenilor, viața particulară sau reputația lor.
- În lipsa unui cadru juridic coerent ne vom confrunta în continuare cu suspiciuni în ceea ce privește limitarea constituțională a unor drepturi și libertăți fundamentale ale cetățenilor României.
- Comisia a stabilit că prezentul cadru legislativ expune instituțiile statului unor vulnerabilități interne, existând pericolul de săvârșire a unor abuzuri împotriva statului de drept.
- În același timp, este necesară o întărire juridică a controlului parlamentar asupra celor ce beneficiază de serviciile instituțiilor care efectuează interceptări pe teritoriul României.
- Comisia de control va propune ca, semestrial, instituțiile care au solicitat interceptarea convorbirilor telefonice să prezinte un raport conținând procesele-verbale și anexele ce privesc distrugerea informațiilor care nu mai fac obiectul unor operațiuni sau dosare în curs. Acest raport va fi prezentat Parlamentului României.

PREȘEDINTE

Senator

CRISTIAN DIACONESCU